

ČOLEK VELKÝ

Triturus cristatus

Mizející král čolků

Kdy a kde můžete čolka velkého vidět?

Od března do října. Po ukončení rozmnožovací fáze dospělí čolci vodu opouštějí a žijí na souši pod kameny, padlým dřevem, v mechu, v úkrytech v zemi apod. Čolci zimují v zemních úkrytech: puklinách skal, opuštěných norách hlodavců, ve sklepích a na dně vodních nádrží zahrabání v bahně.

Čolka velkého je možné pozorovat více méně kdekoli v republice do nad. výšky cca 700-800 m tam, kde se jeho biotop dosud udržel.

Pro prohlídku kontaktujte AOPK ČR na tel. 724918198.

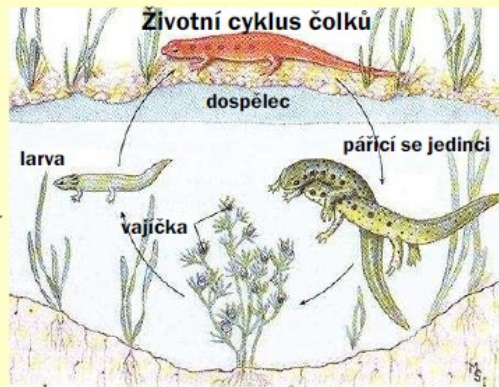

Pro MŽP zpracovala **Agentura ochrany přírody a krajiny ČR** (AOPK ČR)

Fotografie: Jaromír Maštera, Lukáš Konečný, Jiří Mařík

Základní informace

Čolek velký je dle české legislativy **silně ohroženým** druhem, je chráněn i mezinárodní legislativou. Čolek býval typickým obyvatelem **větších vodních nádrží** jak přirozeného, tak i umělého původu. V době rozmnožování mají samci na hřbete vysoký, hluboce rozeklaný hřeben a rozmnožování provází **složitě svatební tance**. Sameček prohne hřbet do tzv. kočičího postoje a začne přihánět vlnivým pohybem ocásku k samičce vůni, kterou vylučuje z kloaky.

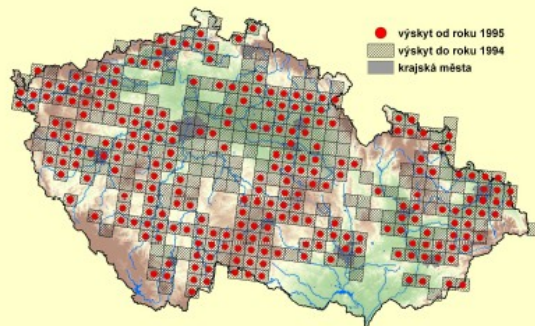

biotop čolka

Je-li samička ochotna se pářit, pomalu se k samečkovi přiblíží. Ten se od samičky poněkud vzdálí a pohybuje se před ní, samička jej následuje a čenichem se dotýká jeho ocásku. Tyto slabé doteky přimějí samečka k vypuštění **spermatoforu** (semenného váčku) na dno. V jeho stopě následující samička kráčí přes spermatofor, který **nasaje kloakou**.

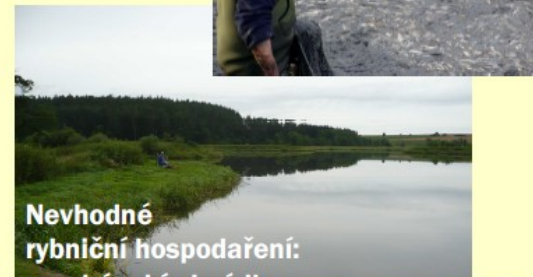
Rozšíření v ČR

Kromě menších oblastí na **jižní Moravě** byl **původně čolek velký** na našem území **rozšířen prakticky plošně od nížin do nadmořské výšky 800 m**. V současnosti je počet jeho lokalit **značně zredukován** a jednotlivé populace **mezi sebou nekomunikují**.

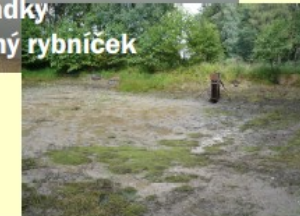

Příčiny ohrožení

- **mizení vhodných biotopů v důsledku změn vodního režimu v krajině** (odvodňování luk a lesů, regulace potoků, zatrubňování drobných vodotečí, proměna luk v pole, meliorace, chemizace v zemědělství)
- **používání umělých hnojiv a biocidů v zemědělství a lesnictví**
- **likvidace menších vodních ploch v krajině** (zavážení komunálním odpadem, rekultivace apod.)
- **nešetrné rybářské obhospodařování rybníků** (vysoké rybí osádky, vypouštění rybníků v nevhodném období)
- **zarybňování jezírek v lomech a pískovnách**.

Nevhodné rybníční hospodaření: vysoké rybí osádky a v létě vypuštěný rybníček

Ochrana a podpora druhu

Péče o biotop

- Budování nádrží vhodného tvaru a velikosti na místech, kde dnes větší vodní plochy chybí nebo jako náhrada za místa s chovem dravých ryb či kachen
- Suchozemské biotopy - extenzivní způsob využívání krajiny, zachování mokřadů, mokřadních luk, světlých lesíků a pod.

Péče o druh

- Evidence a ochrana rozmnožovacích míst
- Zamezení hospodářskému chovu ryb na stávajících lokalitách

Sledování stavu druhu z hlediska ochrany

- odborný monitoring populací
- Sledování stavu biotopů
- ověřování potenciálních lokalit výskytu

zazemňující se tůň

budování tůň